



Uppföljande granskning av valnämnden

Granskningens inriktning

EY har på uppdrag av stadens revisorer gjort en uppföljande granskning av valnämnden, med syfte att följa upp huruvida valet 2018 genomfördes på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt, ur ett revisionellt perspektiv.

Inför valet 2018 utökades antalet valdistrikt från 82 till 90. 696 valarbetare var aktiva i valet som röstmottagare eller ordförande i valdistrikten, lokalanvarig samt informatörer.

Omfattningen av nämndens verksamhet varierar beroende på om det är valår eller inte.

Iakttagelser och slutsatser

Den sammanvägda bedömningen är att valet 2018 i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen visar dock på ett antal brister avseende rättssäkerheten.

Planeringen av valet 2018 fungerade väl. Inför valet omstrukturerades valorganisationen för att bli mindre personberoende och mer funktionsinriktad. Resultaten från Västerås stads inrapporteringstider vittnar om att planeringen av bland annat bemanningen och valdistrikten var ändamålsenlig. Bland Sveriges 20 mest folkrika kommuner placerade sig Västerås på andra plats.

Merparten av vallokaler och förtidslokaler var tillgänglighetsanpassade. Lokalhanteringen fungerade dock mindre tillfredsställande under valet. Bland annat hade vissa röstmottagningsgrupper svårt att komma in i vallokalen och i andra vallokaler fungerade inte belysningen som avsett. Valcenter är medvetna om problemen och planerar att vidta åtgärder.

För att en person ska kunna förordnas som röstmottagare ska personen genomgå en utbildning samt genomföra och skicka in godkänt resultat på Valmyndighetens test. Vid utbildningstillfällena kontrollerades inte deltagarnas identitet, varför det med säkerhet inte går att veta om tjänstgörande röstmottagare har genomgått utbildningen.

Därtill hade samtliga tjänstgörande röstmottagare inte skickat in resultatet på Valmyndighetens test. Vår bedömning är att rutinerna inte var tillräckliga för att säkerställa att röstmottagarna genomgått obligatorisk utbildning och genomfört Valmyndighetens test.

Granskningen visar att det förekommer uppgifter om brister i rättssäkerheten i samband med valet. Dessa berör både brister i röstmottagares agerande och använt valmaterial, såsom valurnor och valbås. Det är väsentligt att valnämnden följer upp dessa uppgifter. Det är också viktigt att det förtydligas om personer som kandiderar på lista till det aktuella valet får förordnas som röstmottagare.

För att fånga upp brister och kunna vidta åtgärder är det väsentligt med en fungerande synpunkts- och klagomålshantering. Vår bedömning är att rutinerna för detta inte var tillräckliga under genomförandet av valet 2018.

Rekommendationer

Utifrån vad som framkommit i granskningen rekommenderas valnämnden att i god tid innan EU-valet 2019:

- ▶ Följa upp uppgifterna om brister i rättssäkerheten.
- ▶ Upprätta strukturerade rutiner för hantering av synpunkter och klagomål.
- ▶ Förtydliga kriterierna för att förordnas som röstmottagare.
- ▶ Säkerställa en tillräcklig kontroll av att tjänstgörande röstmottagare genomgått utbildningen samt lämnat in godkänt resultat på Valmyndighetens test.

Att inför valåret 2022:

- ▶ Tillse att antalet valdistrikt utökas i takt med Västerås befolkningsutveckling.
- ▶ Förlägga utbildningstillfällena så tätt inpå valet som möjligt.

Revisionen har överlämnat revisionsrapporten till kommunfullmäktige. Rapporten publiceras på stadens hemsida www.vasteras.se. För ytterligare information, kontakta revisionens ordförande Ulf Höglund tfn: 0705-19 14 00 eller revisionssekreterare A Björnson tfn: 021-39 29 21.



Västerås stads revisorer

SENASTE NYTT Nr 67-2018

Uppföljande granskning av valnämnden